

Veiko Jürissonil libiseb roll käest

Nii palju kriitikat ja avalikkuse tähelepanu kui viimasel kümnelkonnal päeval pole näitlejadiplo- miga Veiko Jürissonile osaks lan- genud kogu tema lühikesevõitu teatrikarjääri seitsme aasta jook- sul. Tema endiste kursusekaas- laste hulgast kuulsusejanulisemad - Urmas Ott (jättis küll teatrikooli pooleli) või Urmas Alender näi- teks - võivad Jürissoni praegust "tähelendu" ainult kadestada. Kas aga tasub kadestada meest, kelle suunas täna viibutatakse rusikat ja lendavad sajatused, keda süüdistatakse vägivaldas ja terroris, kellest on tehtud ajakir- janduse suukorvistajate käsilane number üks?

Veiko Jürissoni tee riigiaparaa- ti, Kultuuri- ja Haridusministeer- iumi kantsleri kohale on kulge- nud hoopis märkamatumalt kui mõne teise humanitaarintelligen- di rollivahetus. Tema ametniku- karjäär algas juba 1985. aastal Kultuuriministeeriumi Teatrite Valitsuses repertuaarikolleegiumi peatoimetajana. Seda, et lava- kunstikateedri 8. lennu helgeim pea, kellele kooli ajal ennustati hiilgavat tulevikku nii lavastaja kui ka näitlejana, maandub kunagi hoopis kultuuriministeeriumis ametnikulaua taga, ei osanud vist küll keegi ette aimata.

Ehkki ilmsete lavastajaõeldus- tega näitleja Jürisson läks 1978. aastal pärast teatrikooli lõpetamist end kaheks aastaks Mosk- vasse rezhii alal täiendama, ei saanud ta hiljem kodusel teatri- maastikul enam jalga maha. Tema lavastustele mitmes Eesti teatris langes enamasti osaks leebelt kriitiline suhtumine. Enne prae- gusesse ametisse asumist jõudis

Jürisson pärast kultuuriministeer- iumist lahkumist olla lühikest aega vabakutseline, läbida diplo- maatide kooli, töötada välisminis- teeriumis Põhja-Ameerika ja Briti Ühenduse büroo juhatajana ja õppida Stanfordi Ülikooli Hooveri Instituudis diplomaatiat. Seega sai Paul-Eerik Rummo oma alluvusse mitmekordselt diplomeeritud hariduskantsleri, kelle nimi oleks tõenäoliselt jäänudki figureerima vaid rutiinsesse sõnumiterubriiki, kui poleks puhkenud skandaal ajalehe "Rahva Hääle" ümber.

"Kui keegi oleks möödunud sügisel mulle öelnud, et "Rahva Hääle" erastamisvaidlus nii pikale venib ja sellele järgnevad tänased sündmused, poleks ma küll lask- nud end RAS Rahva Hääle juhatus- se esimeheks valida," möönab kantsler, kes käsitles tookord oma rolli kui rutiinset ametniku- kohustust, mis pärast lehe lõpliku erastamist lihtsalt likvideerub. "See on raskeim roll, mida mul elus täita tulnud," leiab Jürisson, kes (nagu näitlejad teatriski) ei saa endale lubada võimalust poolel teel rollist loobuda.

Kui 1977. aastal nõudis Jüris- son teatrikooli 8. lennu diplomila- vastuses Vargamäe Andresena taga tõde ja õigust, siis nüüd tuleb tal seda rolli elus täita. Pole ainult päris selge, ons ta seekord Andre- se või hoopis Pearu rollis ning kas ta isegi riigi õigusi kaitstes teab, kus on selles poliitilises näitemäng- us tõde.

Tänaseks on võitlus riikliku aktsiaseltsi "Rahva Hääle" ja Too- mas Leito selja taha koondunud endise "Rahva Hääle" toimetuse ning eraaktsiaseltsi RH vahel võtnud tõepoolest poliitilise ab-

Aivar Juhanson'i joonistus

surditeatri mõõtmed. Iga päeva- ga ilmub eeslavale üha uusi tege- lasi, kes püüavad puhkenud skan- daalist poliitilist profiiti lõigata. Kired möllavad nii kuluaarides kui ka ajakirjanduses lausa enese- kontrolli-minetamise piiril. Seda, et tegelikult on mängus lehelu- geja/ostja ja tulevase valija poole- hoiu võitmine, julgevad tunnista- da vähesed. Märkamatu on suhteliselt tagasihoidliku loomin- gulise potentsiaaliga "Rahva Hää- le" toimetuse ajakirjanikest teh- tud sõnavabaduse eest võitlejad ja märtrid. Keegi ei söanda enam tunnistada, et tegelikult kakel- dakse vabariigi ühe suurima ja odavaima päevalehe omandiõigu- se pärast. (Mis ei tähenda veel, nagu oleks endise "Rahva Hääle" puhul olnud tegemist Eesti parima lehega.) Märksõnade "ärastamine", "raha" ja "võim"

asemel figureerivad ainult emotsionaalsed väljendid - vägivald, terror, mõnitamine, piiramisolek jne.

Selles mängus on Veiko Jüris- sonist saanud poliitiline peksu- poiss, keda on materdama asunud kõik, nüüd siis ka tänini dekorat- sioonide vahel varjunud kultuuri- minister. Sündmustejada vallan- dajad ehk lavastajad, kelle eksi- mustest kriis tegelikult alguse sai, jäävadki aga tõenäoliselt ano- nüümseks. Tuleb ainult imeks panna, millise masohhistliku nau- dinguga alalhoidlik valitsus otse- kui vett täis suuga ise ennast jär- jekordsesse kriisi tirib, jäädes lootma vaid ühe ministeeriumi- ametniku näitlejameisterlikku- sele ja inimlikule vastupidavusele.

Ule-eelmises EE-s võrdles Merle Pajula kassandraliku läbinä- gelikkusega meie riigiaparaadis

töötavat haridasametnikku meri- seaga, kel pole orgaanilist sidet ei mere ega seaga (haridasmetni- kul teisisõnu siis ei vaimu ega võimuga). Ammustel aegadel kasutatud merisiga pikkadel me- rereisidel lihaloomana - seniks, kuni loomake ära söödi, lasti tal puuris vabalt ringi tuuseldada. Juba kostabki nii opositsiooni- kui ka valitsusringkondadest hääli, et RAS Rahva Hääle juhatuse eesot- sas Jürissoniga peaks tagandama, nende tegevust uurima ning vas- tavad riigiametnikud oma kohalt tagasi astuma. Järelikult on aeg sealmaal: kohe heliseb lõunasöö- gikell.

MARGOT VISNAP

AIME HANSENI tantsud troopikas.	B2-3
MATI UNT "Vanemuise" koridorides.	B3
BERNARD KANGRO lahkumine.	B4
TEATRIPÄEV seltsielusündmusena.	B5
VABADUSE VÄLJAKU uus nägu ja eesti kunstnike telepaatilised seosed.	B6
GALERII VAAL ja radikaalne kunst.	B7